

Sygn. akt: I C 1109/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział I Cywilny - w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Franczak - Opiela
Protokolant:	sekr. Katarzyna Kulpa

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2014 r. w Nowym Sączu na rozprawie

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko T. B.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. pozbawia wykonalności postanowienie Sądu Rejonowego w N. T. z dnia 27 maja 2003r. w sprawie I Ns 1543/00 oraz postanowienie Sądu Okręgowego w N. S. z dnia 23 listopada 2004r. w sprawie I Ca 203/04 zaopatrzone w klauzulę wykonalności z dnia 5 stycznia 2005r. zasądające od powoda M. B. na rzecz pozwanej T. B. kwotę 105 970 zł (sto pięć tysięcy dziewięćset siedemdziesiąt złotych) tytułem spłaty rozłożoną na raty płatne pierwsza w kwocie 50 000 zł w terminie 1 miesiąca do uprawomocnienia się postanowienia, a kolejne pięć rat po 11 194 zł każda w terminie do końca każdego kolejnego roku, poczynając od następnego roku po płatności pierwszej raty z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek raty, z tym, że cała należność staje się wymagalna w przypadku nie zapłacenia dwóch kolejnych rat;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2 650 zł (dwa tysiące sześćset pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania;

III. przyznaje ze środków budżetowych Sądu Okręgowego w Nowym Sączu na rzecz adwokata P. O. Kancelaria Adwokacka w N. ulica (...) kwotę 4 428 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) w tym kwotę 828 zł podatku VAT - tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu.

Sygn. akt I C 1109/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 czerwca 2014 r.

W pozwie skierowanym przeciwko T. B., M. B. domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w N. T. sygn. I Ns 1543/00 z dnia 27 maja 2003 r. zmienionego postanowieniem Sądu Okręgowego w N. z dnia 23 listopada 2004 r. Wniósł nadto o zasądzenie kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie podniósł, iż w oparciu o wymieniony tytuł pozwana wszczyła przeciwko niemu w ostatnim czasie postępowanie egzekucyjne, tymczasem jeszcze w dniu 15 lipca 2008 r. sprzedała dług Kancelarii Windykacji (...), czym pozbawiła się możliwości egzekwowania należności z tytułu wymienionego orzeczenia (k. 1-3).

T. B. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej jej z urzędu składając stosowne oświadczenie.

Wskazała, iż twierdzenia pozwu poparte zostały jedynie kopią sfalszowanej umowy, której to oryginał, wyrokiem sądu karnego, uległ przypadkowi z uwagi na dokonanie fałszerstwa dokumentu. W sytuacji zatem gdy umowa na którą powołuje się powód została przez ten sąd oceniona jako zdziałana z zamiarem wyłudzenia wierzytelności od pozwanej, nie może ona rodzić negatywnych wobec niej skutków. Wskazała również, iż samo ewentualne zbycie wierzytelności bez zachowania formy dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym nie może stanowić podstawy do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, gdyż wskutek takiej czynności nabywca wierzytelności nie uzyskałby klauzuli przeciwko dłużnikowi; skutek wytoczenia powództwa przez powoda byłby zatem taki, że ani pozwana jako dotychczasowa wierzycielka, ani też nabywca wierzytelności, nie mogliby roszczenia egzekwować. Pozwana podniosła nadto zarzut nadużycia prawa, argumentując go tym, iż pomimo wieloletniej bezskutecznej egzekucji należności z tytułu majątku dorobkowego, powód nadal nie zamierza wypłacić zasądzonych przeciwko niemu kwot cały czas korzystając z majątku dorobkowego stron, podczas gdy sama zmuszona jest do zamieszkiwania w złych warunkach i przypadkowych miejscach, nie mogąc choćby nabyć niewielkiego mieszkania za należne jej symt (k. 42-43, k. 99-100).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W rozpoznaniu wniosku o podział majątku dorobkowego, postanowieniem z dnia 27 maja 2003 r. Sąd Rejonowy w N. T. m.in. zasądził od M. B. na rzecz T. B. kwotę 116.304 zł, a jej zapłatę rozłożył na określone raty, płatne w określony sposób wraz z ustawowymi odsetkami. W rozpoznaniu apelacji, postanowieniem z dnia 23 listopada 2004 r. Sąd Okręgowy w N. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, iż zasądził od M. B. na rzecz T. B. kwotę 105.970 zł tytułem spłaty, rozkładając zasądzone świadczenie na raty, płatne w następujący sposób: pierwsza rata w kwocie 50.000 zł w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia, a kolejne pięć rat po 11.194 zł każda w terminie do końca kolejnego roku, poczynając od następnego roku po płatności którejkolwiek raty, z zastrzeżeniem, że cała należność staje się wymagalna w przypadku nie zapłacenia dwóch kolejnych rat. Orzeczenie zostało zaopatrzone w klauzulę wykonalności i wydane pozwanej w dniu 5 stycznia 2005 r.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w N. T. z dn. 27.05.2003 r. i postanowienie Sądu Okręgowego w N. z dn. 23.11.2004 r. do sygn. I Ca 203/04, informacja k. 391 - akta związkowe Sądu Rejonowego w N. T. o sygn. I Ns 1543/00)

Postępowania egzekucyjne prowadzone z inicjatywy T. B. nie odniosły rezultatu w postaci spłaty jakiegokolwiek części zaległości (okoliczność bezsporna).

W dniu 15 lipca 2008 r. pozwana (jako wierzyciel) zawarła z K. P. prowadzącym działalność pod firmą Kancelaria Windykacji (...) w N. (jako nabywcą wierzytelności) umowę, w której oświadczyła, iż przelewa na rzecz nabywcy wierzytelność pieniężną w wysokości 105.970 zł z tytułu wyroku sądowego sygn. akt I Ns 1543/00 wraz z odsetkami z tytułu opóźnienia w zapłacie. Nabywca wierzytelności oświadczył równocześnie, że przyjmuje przelew tejże wierzytelności i zobowiązuje się - w zamian za uzyskaną wierzytelność - do zapłaty na rzecz wierzyciela kwoty 120.000 zł w dniu zawarcia umowy (§ 1). Postanowiono równocześnie, iż wierzyciel zobowiązuje się do zawiadomienia dłużnika o zawarciu umowy (§ 2 umowy), wszelkie zaś jej zmiany wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności (§ 3); umowę sporządzono w dwóch egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron (§ 4 umowy) i zaopatrzone podpisami.

(dowód: kserokopia umowy przelewu wierzytelności z dn. 15.07.2008 r. k. 4 wraz z oryginałem umowy w aktach związkowych Sądu Rejonowego w N. T. o sygn. II K 801/12)

Wyrokiem Sądu Rejonowego w N. T. z dnia 19 kwietnia 2013 r. w sprawie o sygn. II K 801/12, K. P. uznany został za winnego tego, że w bliżej nieustalonym miejscu pomiędzy 15 lipca 2008 r. a 20 lipca 2010 r. dokonał przerobienia umowy przelewu wierzytelności zawartej w dniu 15 lipca 2008 r. w N. z T. B. w ten sposób, że dopisał do niej treść „kwituję odbiór umówionej kwoty”, w celu użycia tejże umowy jako autentycznej tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k. Równocześnie, orzeczono wobec K. P. środek karny w postaci przepadku na rzecz Skarbu Państwa oryginału umowy przelewu wierzytelności z dnia 15 lipca 2008 r.

Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2013 r. Sąd Okręgowy w N. zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

(dowód: oryginał umowy przelewu wierzytelności z dn. 15.07.2008 r. k. 34 akt związkowych Sądu Rejonowego w N. T. o sygn. II K 801/12 wraz z wyrokiem tego Sądu z dn. 19.04.2013 r. i uzasadnieniem oraz wyrokiem Sądu Okręgowego w N. w sprawie o sygn. II Ka 316/13 z dn. 27.08.2013 r.)

W uwzględnieniu złożonego przez T. B. wniosku egzekucyjnego opartego na treści wydanego w dniu 27 maja 2003 r. tytułu, pismem z dnia 15 maja 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w N. T. M. S., w sprawie egzekucyjnej o sygn. Km 712/13 zawiadomił dłużnika M. B. o wszczęciu postępowania egzekucyjnego i dokonał zajęć.

(dowód: kopia wniosku egzekucyjnego pozwanej z dn. 14.05.2013 r. k. 60, kopie zawiadomień o wszczęciu postępowania egzekucyjnego z dn. 15.05.2013 r. k. 65-66 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w N. T. M. S. Km 712/13 i postanowienia o przystąpieniu do opisu i oszacowania nieruchomości i zajęcia wierzytelności k. 68-69)

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie dokumentów przedłożonych do akt sprawy, niekwestionowanych przez strony i nie budzących wątpliwości Sądu. Po uzupełnieniu materiału oryginałem umowy przelewu wierzytelności z dnia 15 lipca 2008 r., stan faktyczny pozostawał bezsporny; spór pomiędzy stronami koncentrował się wyłącznie wokół kwestii związanych z prawną skutecznością zawartej umowy przelewu wierzytelności. Z tego względu zeznania stron, które koncentrowały się wokół okoliczności związanych z działaniami podejmowanymi w celu wyegzekwowania przez pozwaną na przestrzeni lat zasądzonej na jej rzecz należności, miały pomocnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Formułując żądanie pozwu oraz uzasadniając je treścią umowy przelewu wierzytelności, powód podnosił, że pozwana utraciła status wierzyciela z tytułu wykonawczego wynikającego z orzeczeń Sądu Rejonowego w N. T. w sprawie o sygn. I Ns 1543/00 i Sądu Okręgowego w N. w sprawie o sygn. I Ca 203/04. Okoliczność taka znajduje wyraz w treści art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., który możliwość pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności wiąże z sytuacją kiedy po powstaniu wymienionego tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane. Przyjmuje się, że powództwo opozycyjne stanowi środek merytorycznej obrony dłużnika przed egzekucją, umożliwiającą podmiotowi przeciwko któremu nadano klauzulę wykonalności, zwalczanie podejmowanych przeciwko niemu czynności egzekucyjnych.

Wbrew twierdzeniom pozwanej, treść skazującego wyroku karnego za przerobienie w określony sposób treści umowy przelewu wierzytelności nie unicestwia skutków jakie umowa ta wywołuje (art. 510 § 1 k.c.), zwłaszcza w sytuacji gdy, jak w okolicznościach niniejszej sprawy, faktu zawarcia przedmiotowej umowy z dnia 15 lipca 2008 r., pozwana nie kwestionowała. Podobnych skutków nie wywołuje także środek karny w postaci przepadku dokumentu umowy dotkniętego przerobieniem, niewątpliwie przepadek ogranicza się bowiem jedynie do usunięcia z obrotu podważonego egzemplarza umowy, nie rzutując na materialnoprawne skutki zgodnie złożonych oświadczeń woli. W tym względzie zwraca uwagę, iż przepisy odnoszące się do umowy przelewu wierzytelności nie przewidują dla jej ważności formy pisemnej, zastrzeżonej jedynie dla celów dowodowych (art. 511 k.c.), której niedochowanie w określonych warunkach skutkuje ustawowymi ograniczeniami dowodowymi w razie ewentualnego sporu cywilnego dotyczącego tej umowy

(art. 74 § 1 k.c.). Tym bardziej więc na ocenę materialnoprawnych skutków jakie umowa ta wywołuje rzutować nie mogą kwestie procesowe związane z przesłankami których spełnienie warunkuje możliwość uzyskania klauzuli wykonalności przy stwierdzeniu przejścia uprawnień wynikających z tytułu egzekucyjnego (art. 788 k.p.c.), zwłaszcza w sytuacji gdy brak wymaganego w tym zakresie dokumentu może być rekompensowany wynikiem powództwa o ustalenie przejścia uprawnienia lub obowiązku w trybie art. 189 k.p.c.

Stwierdzenie utraty przez wierzyciela egzekwującego pozycji wierzyciela materialnego - wskutek przyczyn wynikłych z istniejącej, łączącej pierwotnego wierzyciela i wierzyciela egzekucyjnego, umowy przelewu wierzytelności - skutkowało zatem pozbawieniem tytułu wykonawczego wykonalności uzasadniającym uwzględnienie powództwa w całości, wobec wniosku, że prowadzona przeciwko powodowi egzekucja na rzecz pozwanej jest w tym wypadku bezprzedmiotowa. Z tego względu nie można skutecznie zarzucać, że zgłoszone w pozwie roszczenie, jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, stanowi nadużycie prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c., żądanie ubezskuteczenia prowadzonego przeciwko powodowi postępowania egzekucyjnego stanowiło bowiem prostą konsekwencją działań podjętych przez pozwaną, która pod wpływem trudności z egzekucją zasądzoną na jej rzecz świadczenia, ostatecznie zdecydowała się na sprzedaż przysługującej jej wierzytelności wynikających z tytułów egzekucyjnych opiewających przeciwko powodowi.

Bez wpływu na wynik ostatecznego rozstrzygnięcia pozostawały również podniesione przez pełnomocnika pozwanej na rozprawie w dniu 26 czerwca 2014 r. twierdzenia o nieważności umowy przelewu z dnia 15 lipca 2008 r. - z powołaniem się na wadę oświadczenia woli w postaci błędu. Niezależnie bowiem od tego, iż w świetle określonego zarządzeniem przewodniczącego z dnia 5 marca 2014 r. terminu (k. 95), w świetle treści art. 217 § 2 k.p.c. twierdzenia te należało uznać za spóźnione, przy równoczesnym braku choćby wskazania okoliczności uchylających wyznaczoną tym przepisem prekluzję procesową, w toku rozprawy poprzedzającej wydanie wyroku pozwana wprost przyznała, że nie uchylała się od skutków oświadczenia woli w sposób przewidziany w art. 88 k.c. W tym zakresie Sąd uznał jednak, iż w przebiegu niniejszego procesu pozwana miała możliwość powołania tych twierdzeń wcześniej, najpóźniej wraz z pismem z dnia 27 marca 2014 r., w tej zaś sytuacji nowe twierdzenia podniesione w toku rozprawy w dniu 26 czerwca 2014 r. były spóźnione, co skutkowało tym, że okoliczności przy tym podniesione pozostały bez wpływu na treść rozstrzygnięcia. Z tych samych względów prawnie irrelevantne pozostawały podniesione na tej rozprawie twierdzenia o podejmowanych przez pozwaną działaniach celem odstąpienia od umowy, zwłaszcza w sytuacji, gdy przedłożony na tej rozprawie dokument z dnia 20 lipca 2010 r. odnosił się do wypowiedzenia pełnomocnictwa z dnia 14 lipca 2008 r. do reprezentowania pozwanej w postępowaniu przeciwko M. B..

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądzając na rzecz powoda kwotę 2.650 zł odpowiadającą wysokości uiszczonej przez niego opłaty od pozwu. Równocześnie koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu przez adw. P. O. w kwocie 4.428 zł - w tym 828 zł tytułem podatku VAT, stosownie do § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 461), Sąd przyznał ze środków budżetowych Sądu Okręgowego w Nowym Sączu.